

Ajankohtaista Sipoon saaristossa vuonna 2025

Sipoon saaristovaltuuskunta 2021–2025

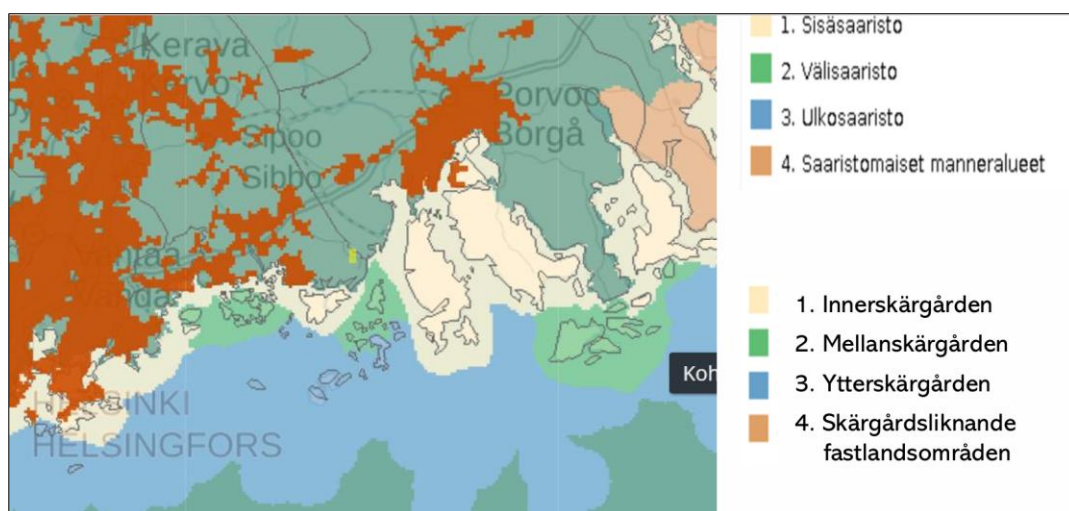
Sipoon kunnanhallitus asetti 20.9.2021 saaristovaltuuskunnan kaudeksi 2021–2025. Jäsenet: Gunilla Holmberg (puheenjohtaja), Robin Holmberg (varapuheenjohtaja), Thomas Ekström, Svante Johansson, Barbro Lindström, Robert Lindström, Jari Malm, Anders Söderling, Ritva Tarvainen ja Ritva Wallén. Rita Lönnroth on valmistellut saaristovaltuuskunnan asiat ja toiminut kokousten sihteerinä kunnan erikoissuunnittelijana vuosina 2021–2022 ja ostopalvelusopimuksen puitteissa vuosina 2023–2025. Uusi saaristovaltuuskunta asetetaan elokuussa 2025.

Sipoon saaristovaltuuskunta toimii saaristolaisten edunvalvontaelimenä. Tavoitteena on elävä, ympäristöystävällinen ja viihtyisä saaristo, jossa on hyvä palvelutarjonta. Saariston kehityksen edistämiseksi harrastetaan aktiivista yhteistyötä muiden tahojen kanssa. Sipoon saaristovaltuuskunta antaa lausuntoja ja osallistuu erilaisiin hankkeisiin. Sen jäsenet osallistuvat saaristoseminaareihin ja muihin tapaamisiin.

Vuosina 2021–2025 Sipoon saaristovaltuuskunta on kokoontunut noin kahdeksan kertaa vuodessa. Kokouksiin on kutsuttu ulkopuolisia asiantuntijoita.

Saaristotypologia

Vuonna 2020 Saaristoasiain neuvottelukunta, SANK, jakoi saaristoalueet neljään eri luokkaan: ulkosaaristo, välisaaristo, sisäsaaristo ja mantereen puoleinen saaristo.

Sipoon saaristo-ohjelma

Kunnanhallitus on hyväksynyt Sipoon saaristo-ohjelman ohjeellisena toimintaohjelmana kokouksessaan 18.1.2021. Saaristo-ohjelmassa on sekä valtakunnallisten saaristo-ohjelmien toimenpide-ehdotuksia että Sipoon saaristovaltuuskunnan toimenpide-ehdotuksia elävän saariston edistämiseksi.

Sipoon saaristoesite

Sipoon saaristoesite, jossa on tietoja saariston palvelutarjonnasta ja tapahtumista, on laadittu keväällä 2022, 2024 ja 2025.

Sipoon saaristokysely

Sipoon saaristokysely toteutettiin kesällä 2022. Kyselyyn saatiin 301 vastausta. Luonnonkauniissa saaristossa viihdytään hyvin mutta palveluja toivotaan lisää. Palveluita, joita toivotaan eniten, on polttoaineiden myynti, kahvila ja elintarvikekauppa. Suosituimmat kehityskohteet ovat satamien autopaikat, jätehuolto, vierassatamat ja yhteysalusliikenne. Auto- ja venepaikkojen puute, oman veneen puute, autopaikkojen hinnoittelu, polttoainekulut ja harvat bussi- ja yhteysalusvuorot haittaavat kesämökkiläisten oleskelua saaristossa. Myös puutteelliset palvelut, talviolosuhteet ja oma työ estävät oleskelua saaristossa. Moni on vastannut, että parasta Sipoon saaristossa on kaunis luonto, elävä saaristoympäristö, rauhallisuus ja läheisyys pääkaupunkiseutuun.

Sipoon saaristokartta

Saaristovaltuuskunta osallistui Sipoon saaristokartan päivittämiseen kesällä 2022.

Kirjelmät ja toimenpideluettelot

Sipoon saaristovaltuuskunta jätti 25.10.2022 kunnanhallitukselle kirjelmän, johon oli liitetty 41 kehittämistoimenpidettä koskeva luettelo. Luettelo perustui Sipoon saaristo-ohjelmaan ja Sipoon saaristokyselyn tuloksiin. Kunnanhallitus vastasi kesäkuussa 2023 kirjelmään.

Saaristovaltuuskunta päivitti 17.9.2024 saariston kehittämistä koskevan toimenpideluettelon. Jatkotoimenpiteenä saaristovaltuuskunta päätti 2.12.2024 jättää seitsemän saariston kehittämistoimenpide-ehdotusta sisältävän kirjelmän kunnanhallitukselle. Toimenpide-ehdotukset: 1. Vapaa-ajan asunnon muuttaminen vakituiseksi asunnoksi, 2. Spjutsundin vene-sataman veneenlaskuramppi, 3. Eriknäsin uimaranta, 4. Gumbostrandin sataman ramppi ja laituri, 5. Viheralueiden strategia ja toimenpidesuunnitelma, 6. Saaristolisa ja 7. Kunnallinen saaristoavustus. Kunnanhallitus merkitsi 3.2.2025 saaristovaltuuskunnan kirjelmän tiedoksi ja lähetti asian kunnan johtoryhmälle valmisteltavaksi. Vastausta ei vielä ole saatu.

Satamaraportti

Keväällä 2023 Sipoon saaristovaltuuskunta laati raportin ”Sipoon satamat – varustetaso ja kunto 2023”, joka kertoo satamien varustetasosta ja kunnosta sekä niiden kehittämismahdollisuuksista. Satamat: Storörenin venesatama, Gumbostrandin satama, Eriksnäsinsatama, Kalkkirannan satama ja Spjutsundin satama.

Saaristoseminaarit ja tapaamiset

Saaristovaltuuskunnan jäsenet ovat osallistuneet useisiin saaristoseminaareihin ja tapaamiin toimikautensa aikana. Tulevat tapahtumat: Suomen saarten ry:n ylläpitämän saaristoverkoston aamukahvi- ja iltateetilaisuudet (seuraava tilaisuus 27.8.2025 klo 19; Teams-sovelluksen kautta), saaristoverkkoseminaari Suomenlinnassa 14.–15.11.2025, merisuunnittelupäivät Helsingissä 25.–26.11.2025 ja Saaristoasiain neuvottelukunnan kansallinen saaristoseminaari Savonlinnassa 2.–3.6.2026.

Saaristovaltuuskunnan järjestämät tapahtumat

Sipoon saaristovaltuuskunta on järjestänyt asukasillat ajankohtaisista saaristoasioista ja asuttavuushankkeesta toukokuussa ja lokakuussa 2023 ja ajankohtaisista saaristoasioista ja turvallisuudesta kesäkuussa 2024 Gumbontalolla. Lisäksi saaristovaltuuskunta on järjestänyt luottamushenkilöille ja viranhaltijoille saaristoretken Norrkullalandettiin elokuussa 2022 ja saaristoseminaarin Byarsborgissa elokuussa 2024.

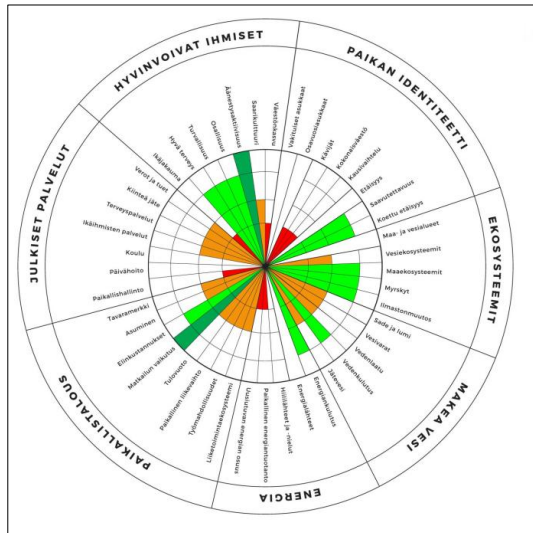
Asuttavuushanke

Vuosina 2022–2024 Sipoon saaristovaltuuskunta on osallistunut Åbo Akademin Saaristo-instituutin vetämään, kansalliseen Habitability-hankkeeseen. Asuttavuushankkeen puitteissa saaristovaltuuskunta on laatinut Saarten asuttavuus ja elinvoima Sipoon saaristossa-raportin, jossa kartoitetaan saariston nykytilannetta useilla eri tavoilla. Asuttavuusanalyysin avulla selvitetään, mikä tekee saaristosta houkuttelevan asuinpaikan ja sen kehittämistarpeet. Raportissa Sipoon saaristo on jaettu länsi- ja keskiosiin (saaret ilman kiinteää tieyhteyttä) ja itäosaan (Kitö ja Löparö – saaret, joihin on tieyhteys).

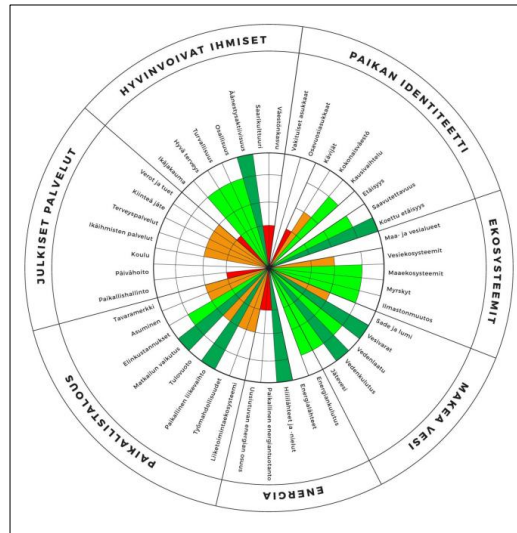
Ainutlaatuiset luonto- ja kulttuuriympäristöt kauniissa saaristomaisessa voisivat houkutella uusia asukkaita. Saaristossa on turvallista ja yhteisöllisyys on suuri. Saavutettavuus on hyvä erityisesti saariston itäosassa. Näistä seikoista huolimatta väki vähenee.

Kuinka asuttava Sipoon saaristo on? Saarten asuttavuutta mittaavat indikaattorit osoittavat, että saaristossa on paljon kehitystarpeita, mikäli tavoitteena on saariston pysyminen elävänä

yhteiskuntana tulevina vuosina. Saaristossa huolestuttavimpiin seikkoihin kuuluu negatiivinen väestönkasvu, saaristoalueiden korkea kuormitus kesäisin sekä palvelujen ja työpaikkojen puute. Pieni vuokra-asuntojen ja myytävien kiinteistöjen tarjonta, korkeat asunto- ja tonttihinnot ja rajalliset mahdollisuudet saada rakennuslupa hankaloittavat asettautumista asumaan saaristoon.

Sipoon saariston länsi- ja keskiosat

Sipoon saariston itäosa – Kitö ja Löparö

Osallistuva budjetointi vuonna 2023

Tekniikka- ja ympäristöosasto valitsi saariston vuoden 2023 osallistuvan budjetoinnin teemaksi. #MunSipoo 2023 -hankkeen toteutuneet toimenpiteet: saariston grillipaikkojen kunnostaminen, kiinnityspaikkojen lisääminen laituriin, Vilstrandin ulkoilualueen laiturin kunnostaminen ja saariston esteettömyyden parantaminen (Norrkullalandet).

Suomen saaristojen skenaariot vuonna 2045

Saaristoasiain neuvottelukunta on 2.2.2024 julkaissut raportin "Suomen saaristojen skenaariot 2045". Raportissa mainitaan viisi skenaariota: 1) Saaristo elämyksinä, 2) Saaristo elämäntapana 3) Saaristo turvana, 4) Saaristo erämaana ja 5) Saaristo pisteinä (yhdistelmä).

Turvallinen arki saaristossa

Keväällä 2024 saaristovaltuuskunta laati Turvallinen arki saaristossa -raportin. Asutut ja aktiiviset alueet tukevat Suomen turvallisuutta. Kokonaisturvallisuuden kannalta on keskeistä, että maaseutu- ja saaristoalueilla on toimiva infrastruktuuri tiestön, puhelin- tietoliikenne-, ja liikenneyhteyksien osalta. Saaristossa, missä etäisyydet ovat pitkät ja liikkuminen on hankalaa erityisesti keli- ja kulkuvälineinä, on tärkeää varautua itse erilaisiin onnettomuustilanteisiin ja myös häiriötilanteisiin. Esimerkiksi sähkö- ja tietoliikennekatkoihin. Itämeren kasvava

meriliikenne, vaarallisten aineiden kuljetusten lisääntyminen ja turvallisuuspoliittisen tilanteen merkittävä kiristyminen lisäävät merellisen suuronnettomuuden riskiä.

Raskaskuljetuspalvelut

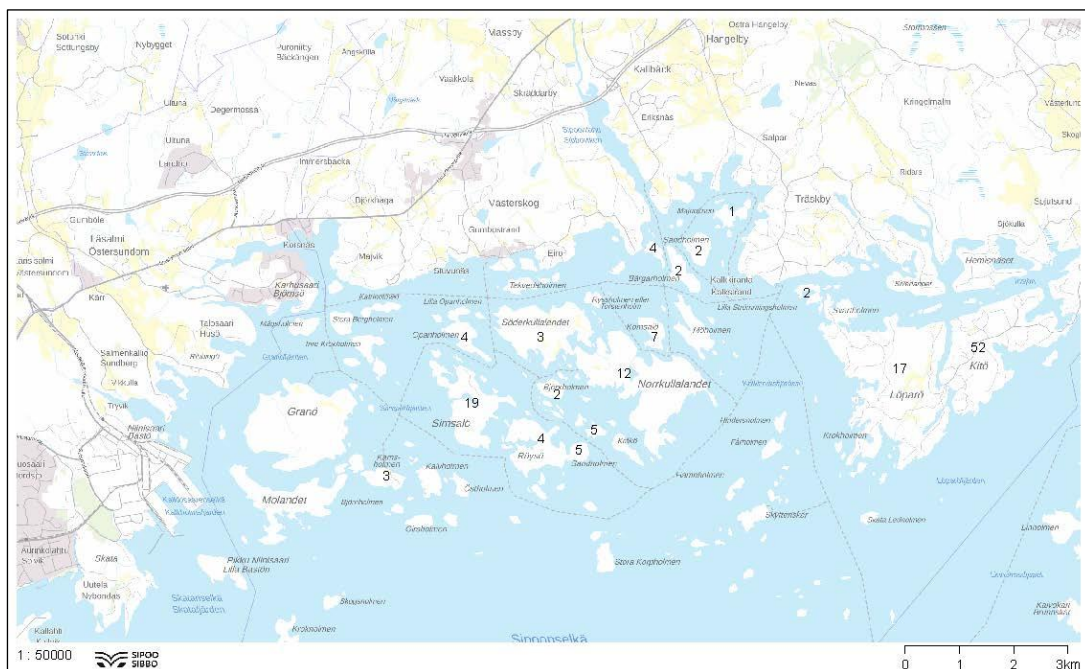
Tiedote Varsinais-Suomen ELY-keskuksen järjestämistä maksuttomista raskaskuljetuksista jaettiin saariston talouksiin kesäkuussa 2024 ja helmikuussa 2025. Saaristossa pysyvästi asuvat voivat tilata maksuttomat raskaskuljetukset liikennöitsijä Granö Sjötransportilta. Kyseeseen voi tulla raskaiden ajoneuvojen (esim. loka-auto), koneiden, tavarain tai eläinten kuljetukset ym.

Valtakunnallinen saaristo-ohjelma

Maa- ja metsäministeriö julkaisi 28.11.2024 valtakunnallisen kehittämisohjelman ”Saaristo kansallisena rikkautena” vuosille 2024–2027. Ohjelmassa on neljä strategista tavoitetta: 1) saaristo on fyysisesti ja digitaalisesti saavutettava, 2) saariston palvelut on turvattu, 3) saaristo on monipuolinen elinkeinojen harjoittamisen ympäristö ja 4) saariston luonto ja ympäristö voivat hyvin.

Saariston väkiluku

Tilastokeskuksen tietojen mukaan Sipoon saaristossa asui 134 henkilöä vuoden 2024 lopussa (länsi- ja keskiosat: 64 henkilöä ja Kitö-Löparö: 70 henkilöä).

Vakituisesti asuvien määrä saarittain Sipoon saaristossa vuonna 2023, Sipoon kunnan kiinteistörekisteri

Ulkoilusaaret

Sipoon saaristossa kunnan omistamat ulkoilusaaret ovat Furuholmen, Möholmen, Norrkullalandet, Söderkullalandet (Vilstrand) ja Östholmen. Lisäksi Simsalössä on entinen kyläkoulu, jossa järjestetään käsityönäyttelyitä yms. Norrkullalandetin virkistysalue kehitetään esteettömäksi käyntikohteeksi. Saaristossa on myös muita virkistysalueita. Lisätietoja: Sipoon kunta, www.sipoo.fi/visit-sipoo/nae-koe/luontoelamyksia/saaristo ja Uudenmaan virkistysalueyhdistys (Uuvi), <https://uuvi.fi/fi/kohteet>.

Kaavat ja suunnitelmat

Suomen rannikkostrategia, Suomen merialuesuunnitelma 2030, Uusimaa-kaava 2050, Hiili-neutraali Sipoo 2035, Saariston ja rannikon osayleiskaava, Sipoon yleiskaava, Gumbo-strand–Västerskogen–Hitån osayleiskaavaluonnos, Viher- ja virkistysaluestrategia, Sipoon uusi kuntastrategia

Suomen saaristoverkosto

Saaristoasiain neuvottelukunta rahoittaa saaristolaisten verkostoa vuosina 2024–2027. Verkoston tavoitteena on vahvistaa neuvottelukunnan ja saaristolaisten välistä vuoropuhelua. Verkosto vie toiminnallaan käytäntöön valtakunnallisen saaristo-ohjelman tavoitteita. Lisätietoja: www.saaristopolitiikka.fi/tutkimusta-ja-toimijoita/saaristolaisten-verkosto. Verkoston toiminnasta vastaa Suomen Saaret ry - Finlands Öar rf (FÖSS). Lisätietoja ja liittyminen Suomen saaristoverkoston: <https://foss.fi/hankkeet/suomen-saaristoverkosto/?lang=fi>.

Uusi rakennuslaki

Rakentamislaki astui voimaan 1.1.2025. Ei enää tarvitse hakea rakentamislupaa alle 30 neliön piharakennukselle tai saunalle, tai alle 50 neliön katokselle.

Yhteysalusliikenne

Sibbo Skärgårdstrafik Ab hoitaa tilapäisesti yhteysalusliikennettä Sipoon saaristossa. Yhteysalusliikenteen lisäksi FRS Finland Oy ajaa vuoroja Kalkkirannasta ja Vuosaaresta Norrkullalandetiin ja Kaunissaareen perjantaisin–sunnuntaisin 1.6.–7.9.2025.

Varsinais-Suomen ELY-keskus on kilpailuttanut yhteysalusliikennettä ja valitsee syksyllä 2025 uuden liikennöitsijän. Kalkkirannan ja Norrkullalandetin välinen reitti ei sisälly uuteen sopimukseen. Sipoon saaristovaltuuskunta antoi 22.4.2025 lausunnon Sipoon saariston vuosien 2025–2040 yhteysalusliikenteen palvelusopimuksen palvelukuvauksesta kunnanhallitukselle/Varsinais-Suomen ELY-keskukselle.

Vierasvenesatamat

Saaristovaltuuskunta on 7.8.2025 viimeistellyt selvityksensä vierasvenesataman rakentamisesta Sipoon merenrantaan. Sipoossa sijaitsee seuraavat yhdeksän venesatamaa: 1. Storören (Sipoonranta), 2) Gumbostrand, 3) Joensuun tila, 4) Eriksnäs, 5) Kalkkiranta, 6) Spjutsund, 7) Norrkullalandet, 8) Kaunissaari ja 9) Hangelby Strand. Lisäksi rannikolla on useita pienempiä venesatamia.

Saaristolaki

Maa- ja metsätalousministeriön toimesta voimassa olevan saaristolaki päivitetään. Uusi laki astuu voimaan 1.1.2027. Lausuntoa pyydetään kunnilta ja muilta tahoilta.

Saaristolisä

Kuntien valtionosuuksien määrittelyssä otetaan huomioon kuntien saaristolaisuus uudella tavalla tulevana vuosina. Saaristolaisuusaste vaikuttaa kunnan saamaan, vuotuisen saaristolisään. Lausuntoa pyydetään kunnilta ja muilta tahoilta.